

Kárášjoga gielda
Karasjok kommune

Strategiplána

mo čadahit guovttegielalašvuoda
Kárášjoga gielda / Karasjok kommune

Strategiplan

for gjennomføring av to-språklighet i
Kárášjoga gielda / Karasjok kommune

KÁRÁŠJOGA GIELDA/ KARASJOK KOMMUNE
EN TO-SPRÅKLIG KOMMUNE

STRATEGIPLAN FOR GJENNOMFØRING AV TO-SPRÅKLIGHET I
KÁRÁŠJOGA GIELDA/KARASJOK KOMMUNE

1. INNLEDNING

Sameloven ble vedtatt 12. juni 1987 og trådte i kraft 24. februar 1989 ved Kongelig resolusjon nr. 101.

§ 1-1 lyder «Lovens formål er å legge forholdene til rette for at den samiske folkegruppe i Norge kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv.»

§ 1-5 lyder «Samisk og norsk er likeverdige språk. De skal være likestilte etter bestemmelsene i Kapittel 3.»

Kapittel 3. Samisk språk, trådte i kraft 1. januar 1992 ved Kongelig resolusjon nr. 2 av 20. desember 1991.

Karasjok kommune/Kárášjoga gielda hører inn under forvaltningsområdet for Samelovens språkregler.

For kommunen innebærer samelovens språkregler bl.a. følgende:

- Lover, forskrifter, kunngjøringer og skjema skal være på samisk og norsk.
- Henvendelser besvares på samme språk som er brukt ved henvendelsen.
- Helse- og sosialtjenester skal betjenes på begge språk.
- Individuelle kirketjenester skal betjenes på det språk som ønskes av vedkommende.
- Utdanningspermisjon med lønn gis til ansatte som har behov for kunnskaper i samisk i sitt daglige arbeid. Bindingstid vurderes.
- Enhver har rett til opplæring i samisk.
- Kommunestyret kan bestemme at samisk skal være likestilt med norsk i hele eller deler av den kommunale forvaltning.
- Kommunestyret avgjør om samisk språkopplæring skal være obligatorisk i grunnskolen. Barn i samiske distrikt har rett til å få opplæring i eller på samisk.

Kommunestyret vedtok den 10.10.91 bl.a. at samisk skulle være obligatorisk i Kárášjoga mánaid- ja nuoraidskuvla/Karasjok barne- og ungdomsskole fra høsten 1992 og at Kárášjoga gielda/ Karasjok kommune skal være en to-språklig kommune innen 5 år.

1.1 Mandat

På bakgrunn av samelovens språkregler og kommunestyrets vedtak, uttalte formannskapet i møte den 14.01.92 følgende om utarbeiding av strategiplan for gjennomføring av intensjonene i samelovens språkregler:

Kárášjoga gielda Karásjok kommune

2

Kárášjoga gielda/Karasjok kommune mener samisk språklov må settes inn i en større ramme, og vil derfor utarbeide en helhetlig plan for samepolitiske strategier inn mot neste århundre (næringsutvikling, skolepolitikk etc.). Kommunen vil særskilt utarbeide en strategiplan for gjennomføringen av intensjonene i samelovens språkregler, nemlig bruk og utvikling av samisk i kommunale etater. Samtidig vil det bli utarbeidet instruksjoner om hvordan samisk skal brukes i arbeidssituasjonen i kommunale etater, dvs. instruksjoner for hver stillingsgruppe.

I møte den 25.02.92 under sak 34/92 opprettet formannskapet et utvalg til utarbeidelse av strategiplan.

Under sak 222/92 utdypet formannskapet utvalgets mandat med følgende bestemmelse:

Utvalget skal:

- avgi en vurdering og foreslå valg av langsiktige mål
- avgi en vurdering og foreslå valg av virkemidler.

Utvalget bør ha som retningsssnor at kommunens mål er å bli en to-språklig kommune innen 5 år og at samisk språk er obligatorisk i grunnskolen.

Forslagene fra strategiutvalget fremlegges for politisk behandling i formannskapet og kommunestyret.

Utvalget har derfor sett på strategiene for gjennomføringen av språkreglene og har derfor ikke kommet med konkrete forslag for hvilke tiltak som må gjennomføres.

For Karasjok kommune/Kárášjoga gielda, som er en sentral samisk kommune, har det allerede før språkreglene i sameloven ble gjort gjeldende, vært naturlig å gjøre bruk av samisk språk. Utvalget har derfor gått utover minimumskravene i språkreglene.

1.2 Sammensetning og hvorfor planen er forsinket.

Formannskapet utnevnte den 25.02.92 under sak 34/92 følgende medlemmer til strategiutvalget:

1. Nils Ingvald Somby
2. Pedagogisk konsulent
3. Kjell Østmo
4. Randi Balto

Leder: Pedagogisk konsulent

Kommunetolken fungerer som sekretær for utvalget.

Utvalget har holdt 10 møter, det siste ble holdt 24.10.97.

Leder på det første møtet var ped. kons. Hans Solbakken. Kommunen fikk ny ped. kons. Enid Mikkola, som fungerte som leder fra desember 1992 til våren 1995. Kommunetolk Brita Kåven fungerte som sekretær til desember 1993 da språkkonsulent Amund Nergård overtok som sekretær. På møtene høsten 1997 har skolesjef Petter Henriksen møtt for skolekontoret. Utvalget gjorde for sin del arbeidet ferdig på møte i desember 1994. Sluttdokumentet ble imidlertid ikke lagt fram for utvalget til endelig godkjenning og da lederen, pedagogisk konsulent, sluttet i sin stilling våren 1995, ble det ikke innkalt til nytt møte før ordføreren innkalte til møte i september 1997.

2. MÅL

2.1 Kárášjoga gielda/Karasjok kommune skal være en samisk to-språklig kommune.

2.1.1 Hva menes med to-språklig

Et to-språklig Kárášjohka/Karasjok er et samfunn der innbyggerne bruker, eller kan bruke, to språk i de fleste situasjonene - etter eget ønske eller etter krav fra samfunnet.

Med to språk forstås her samisk og norsk.

2.1.2 Hvorfor ønsker vi et to-språklig samfunn og hvilke fordeler gir et to-språklig samfunn?

- høyner statusen til det samiske språket slik at det får samme status som det norske språket

- styrker identiteten til den samiske befolkningen og skaper et tryggere, inkluderende samfunn for alle

- bedrer kontakten og kommunikasjonen mellom folk, også mellom generasjoner og ulike samfunnsgrupper, og på denne måten ivaretar det sosiale aspektet

- styrker den samiske fellesskapsfølelsen og kommunikasjonen over kommune- og landegrensene

- styrker kulturkompetansen ved at alle får muligheten til å lære hverandres kultur å kjenne og delta i hverandres kultur

- vi utdanner ikke folk bort fra lokalsamfunnet men bedrer folks muligheter til å få seg jobb i det samiske samfunnet

- er en berikelse i seg sjøl og gir dernest et godt grunnlag for å lære andre språk og kulturer å kjenne

- er i lengden økonomisk besparende fordi klassesdelinger utfra språkkriterier ikke lenger er nødvendige og ved at det blir mindre behov for tolke- og oversettingstjenester

3. MÅLGRUPPER

3.1 Førskolebarn

3.2 Elever i grunnskolen

3.3 Ansatte i kommuneadministrasjonen

3.4 Kommunens øvrige innbyggere

4. TILTAK I FORHOLD TIL MÅLGRUPPENE

4.1 Barn i førskolealderen

Delmål 1: Alle barn i førskolealderen skal bli to-språklige.

Tiltak:

1. Informasjon om hvorfor to-språklighet er så viktig.
2. Førskolebarna skal ikke deles inn etter språklige og etniske kriterier. I stedet skal den pedagogiske organiseringa være slik at det fremmer to-språklighet.
3. Det skal være 100% barnehagedekning, både heltids- og deltidsplasser.
4. Barnehageplassene skal ikke være dyre.
5. De ansatte skal være to-språklige.
6. Større statsstøtte til private barnehager slik at de kan være to-språklige.
7. Styrke de ansattes kulturforståelse og kulturkompetanse samt deres kompetanse i to-språklighetspedagogikk.

4.2 Grunnskolenivået

Delmål 2: Elevene skal være skriftlig og muntlig to-språklige når de forlater grunnskolen.

Tiltak:

1. Informasjon om hvorfor to-språklighet er så viktig
2. Elevene skal ikke deles inn etter språklige og etniske kriterier. I stedet skal den pedagogiske organiseringa være slik at det fremmer to-språklighet.
3. De ansatte skal være to-språklige.
4. Undervisninga skal kunne foregå både på samisk og norsk, men vesentlig på samisk.
5. De ressursene som nå brukes til å opprettholde parallelle klasser, skal kunne frigjøres til andre formål.
6. Styrke de ansattes kulturforståelse og kulturkompetanse samt deres kompetanse i to-språklighetspedagogikk.
7. Elevene skal ha anledning til å ta eksamen i både samisk og norsk som førstespråk.

4.3 De kommunalt ansatte

Delmål 3: Samiskspråklige skal kunne utføre saksbehandling på begge språk. De ett-språklige norsktalende skal bli muntlig to-språklige og samisk skal være administrasjonsspråk.

Tiltak:

1. De ansatte må få opplæring i samisk språk slik at de blir i stand til å utføre saksbehandlingen på samisk og bruke samisk i arbeidssituasjonen. Kommunens saksbehandlere skal heretter skrive saksoverskrift og forslag til vedtak på begge språk, om nødvendig innhentes bistand fra språkmedarbeiderne.
2. Språkmedarbeiderne skal først og fremst veilede, gi råd og undervise saksbehandlere og andre ansatte.

4.4 Kommunens øvrige befolkning

Delmål 4: For å kunne nå målet med en to-språklig kommune, må også samfunnet for øvrig være to-språklig.

Tiltak:

1. Oppfordre institusjoner og bedrifter, både private og offentlige, til å bruke samisk i størst mulig utstrekning, f.eks. ved skilting og informasjon. Kommunen kan tilby språklig hjelp.
2. Ved skilting oppfordres det til å la den samiske teksten stå først.
3. Arbeide med å få veinavn og navn på boligområdene på samisk.
4. Tilby samiskkurs også til kommunens øvrige befolkning og privatbedrifter. Disse kursene må være gratis bortsett fra for de offentlige institusjonene som må betale kursavgift.
5. Gjøre offentlige institusjoner oppmerksom på hvilke målsettinger Karasjok kommune har og hvilket ansvar disse institusjonene har, ikke bare i henhold til samelovens språkregler, men overfor kommunens målsetting.
6. Oppmuntre foreldre til å bruke mer samisk hjemme. Forklare hvorfor det er så viktig at barna lærer seg samisk. Dette kan gjøres gjennom helsesøstertjenesten allerede ved svangerskapskontroll.
7. Opprette en samisk språkpris som kan tildeles enkeltpersoner og bedrifter som har utmerket seg spesielt ved fremme av samisk språk.

5. AVSLUTNING

Planen skal være en overordnet plan for gjennomføringen av kommunens to-språklighetspolitikk og gjøres til del av kommunens langtidsplan.

Karášjohka/Karasjok, 24.10.97

Petter Henriksen
skolesjef

Nils Ingvald Somby
medl.

Kjell Østmo
medl.

Randi R. Balto
medl.

Amund Nergård
sekr.

KÁRÁŠJOGA GIELDA - GUOVTTGIELALAŠ GIELDAN

STRATEGIPLÁNA MO ČADAHIT GUOVTTGIELALAŠVUODA KÁRÁŠJOGA GIELDDAS

1. ÁLGGAHEAPMI

Sámeláhka mearriduvvui geassemánu 12. b. 1987 ja bodii fápmui guovvamánu 24. b. 1989 mannosáš Gonagaslaš resolušuvnnain nr. 101.

§ 1-1 dadjá «Lága ulbmil lea lágideit dilálašvuodaid nu ahte sámi álbmot Norggas sáhtta sihkkarastit ja ovddidit iežas giela, kultuvrra ja servodateallima.»

§ 1-5 dadjá «Sámegiella ja dárogiella leat ovttá-árvosaš gielat. Dat galget leat dássálagaid kapihtala 3 mearrádusaid mielde.»

Kapihtal 3. Sámegiella, bodii fápmui oddajagemánu 1. b. 1992 guovvamánu 20. b. 1991 mannosáš Gonagaslaš resolušuvnnain nr. 2.

Kárášjoga gielda gullá Sámelága giellanjuolggadusaid hálddašanguvlui.

Sámelága giellanjuolggadusat mielddisbuktet gildii ee.:

- Lágat, dárkosat, almmuhusat ja skovit galget leat sihke sámegillii ja dárogillii.
- Go váldo oktavuoha gielddain, de galgá vástádusa oažžut seamma gillii.
- Dearvasvuoda- ja sosiálbálvalusat galget leat goappašiid gielaide.
- Juohkehaččas lea vuoigatvuoha mearridit makkár gillii háliida girkobálvalusaid.
- Oahppovirgelohpi báلكkáin addo bargiide geat beaivválaš barggusteaset dárbašit sámegielahtolašvuoda. Čatnanáigi árvvoštallojuvvo.
- Juohkehaččas lea vuoigatvuoha oažžut oahpu sámegielas.
- Gielddastivra sáhtta mearridit ahte sámegiella galgá leat dássálagaid dárogielain gieldda hálddahusas oppalohkái dahje muhtun oasis das.
- Gielddastivra mearrida galgá go sámegieloahpahas leat geatnegahtton vuoddoskuvllas. Sámi guovlluid mánáin lea vuoigatvuoha oažžut oahpahusa sámegielas dahje sámegillii.

Gielddastivra mearridii 10.10.91 ee. ahte sámegiella galgai leat geatnegahtton Kárášjoga mánáid- ja nuoraidskuvllas čavčča rájes 1992 ja ahte Kárášjoga gielda galgá leat guovttegielalaš gielda 5 jagi siste.

1.1 Fápmudus

Sámelága giellanjuolggadusaid ja gielddastivrra mearrádusa vuodul, celkkii ovdagoddi čoahkkimisttis 14.01.92 ná strategiplána barggu birra mo čadahit sámelága giellanjuolggadusaid ulbmiliid:

Kárášjoga gieldda oaidnu lea ahte sámi giellaláhka ferte gehččot viidát, ja danne ferte ráhkadit ollislaš sámeapolitihkalaš strategiplána mii doalvu boahpte čuohtejahká (ealáhusovddideapmi, skuvlapolitihkka ee.). Gielda dáhttu erenoamážit ráhkadit strategiplána mo sámelága giellanjuolggadusaid ulbmiliid čadahit, nammalassii sáme giela geavaheami ja ovddideami gieldda hálddašansurggiin. Seammás ráhkaduvvojit maid njuolggadusat mo sáme giela geavahit bargodilis gieldda hálddašansurggiin, nammalassii njuolggadusaid juohke virgejoavkku várás.

Čoahkkimis 25.02.92 áššis 34/92 nammadii ovdagoddi lávdegotti mii galggai ráhkadit strategiplána.

Áššis 222/92 čielggadii ovdagoddi lávdegotti fápmudusa dáinna lágiin:

Lávdegoddi galgá:

- árvvoštallat ja válljet guhkit áigge áigumušaid
- árvvoštallat ja válljet váikkuhangaskaomiid.

Lávdegoddi berre muittus atnit ahte gielddastivra lea mearridan ahte 5 jagi geahčen galgá gieldda leat guovttegielalaš ja ahte sáme giella lea geatnegahtton giellan.

Strategilávdegotti evttohus mo čadahit giellalága ulbmiliid, ovddiduvvo politihkalaš giedahallamii, sihke ovdagoddái ja gielddastivrii.

Danne leage lávdegoddi geahčadan strategijaid mo giellanjuolggadusaid čadahit, iige leat buktán konkrehta evttohusaid makkár doaibmabijuid galggašii čadahit.

Kárášjoga gildii, mii lea guovddáš sáme gieldda, leamaš lunddolaš geavahit sáme giela juo ovdalge sámelága giellanjuolggadusat bohte. Dan sivas leage lávdegoddi geahččan viidábut go dan maid giellanjuolggadusaid uhcimus gáibádušat čujuhit.

1.2 Čoahkáduš ja siva manne plána lea maŋŋonan

Ovdagoddi nammadii strategilávdegotti čoahkkimis 25.02.92 áššis 34/92 čuovvovaš lahtuiguin:

1. Nils Ingvald Somby
2. Pedagogalaš konsuleanta
3. Kjell Østmo
4. Randi Balto

Jodiheaddji: Pedagogalaš konsuleanta
Gielddadulka doaibmá čállin.

Lávdegottis leamaš 10 čoahkkima, maŋimus čoahkkin dollojuvvui 24.10.97.

Jodiheaddjin vuosttas čoahkkimis lei ped. kons. Hans Solbakken. Odda pedagogalaš konsuleanta Enid Mikkola doaimmai jodiheaddjin juovlamánu 1992 rájes dassázii go heittii virggistis 1995' gida. Gielddadulka Brita Kåven doaimmai čállin juovlamánu 1993 rádjai go giellakonsuleanta Amund Nergård álggii čállin. Čoahkkimiin mat leat dollojuvvon čakčat 1997, lea skuvlahoavda Petter Henriksen ovddastan skuvlakantuvrra.

Strategilávdegoddi gearggašii bealistis barggus juovlamánus 1994. Loahppačálus ii dattege bohtán lávdegoddái loahpalaš dohkkeheapmái, ja go pedagogalaš konsuleanta heittii virggistis giddat 1995, de ii gohččojuvvon čoahkkimii ovdalge sátneljodiheaddji čakčamánus 1997 gohččui fas čoahkkimii.

2 ULBMIL

2.1 Kárášjoga gielda galgá leat guovttegielalaš gielda

2.1.1 Mii lea guovttegielalašvuhta?

Guovttegielalaš Kárášjohka dán pláνας mearkkaša servodat gos ássit geavahit, dahje sáhttet geavahit, guokte giela eanaš oktavuodain - go ieš háliida dahje go servodat dan gáibida.

Guokte giela dás mearkkaša sámeigiella ja dárogiella.

2.1.2 Manne mii háliidat guovttegielalaš servodaga ja mii lea ovdamunnin guovttegielalašvuodain?

- bajida sámeigiella árvvu nu ahte šaddá dárogielain ovttadássáažžan

- nanne sámi álbmoga identitehta ja hukse oadjebas servodaga masa buohkat dovdet gullelašvuoda

- buorida oktavuoda ja gulahallama olbmuid gaskka, maiddái buolvvaid ja iešgude servodatjoavkkuid gaskka, mii nannešii servvoštallama

- nanne sámiid oktavuodadovddu ja oktavuodaid maiddái badjel gieldda- ja riikarájaid

- nanne kulturgelbbolašvuoda dan láhkái ahte buohkat beasašedje dovdat guhtet guimmiideaset kultuvrra ja searvat guhtet guimmiideaset kultuvrii

- eat atte dakkár oahpu ahte olbmuid bágget eret báikki servodagas, muhto baicce buoridat vejolašvuodaid sámi servodagas fidnet barggu

- iešalddis riggodahkan ja dasto addá buori vuodu eará gielaid oahppat ja eará kultuvrraid dovdat

- seastá guhkit áiggi vuollái rudaid dakko bokte ahte giela geažil ii dárbašivčče juogadit luohkáid, iige manašii nu ollu ruhta dulkon- ja jorgalanbálvalusaide

3 ČUOZAHATJOAVKKUT

3.1 Mánat ovdaskuvlla agis

3.2 Vuoddoskuvlla oahppit

3.3 Gielddahálddahusa bargit

3.4 Mudui gieldda ássit

4 DOAIBMABIJUT ČUOZAHATJOAVKKUID VÁRÁS

4.1. Mánát ovdaskuvlla agis

Oasseulbmil 1: Buot mánát ovdaskuvllaagis galget šaddat guovttegielalaččan.

Doaimmat dan hárrái:

1. Diehtjuohkin manne guovttegielalašvuolta lea deatalaš.
2. Ovdaskuvlla mánát eai galgga giela ja čearddalaš eavttuid vuodul sirrejuvvot, baicce galgá pedagogalaš organiseren leat nu ahte mánát šaddet guovttegielalašdoaimbin.
3. Mánáidgárddiin galgá leat sadji buot mánáide, sihke olles- ja oassesajit.
4. Mánáidgárdesajit eai galgga leat divrasat.
5. Bargit galget leat guovttegielalaččat.
6. Eanet stáhtadoarjaga priváhta mánáidgárddiide vai sáhttet leat guovttegielalaččat.
7. Nannet bargiid kulturáddejumi, kulturmáhtu ja guovttegielalaš pedagogihka máhtu.

4.2. Vuoddoskuvlla dásis

Oasseulbmil 2: Go nuorat gerget vuoddoskuvllas, de sii galget leat guovttegielalaččat čállimis ja hállamis.

Doaimmat dán hárrái:

1. Diehtjuohkin manne lea guovttegielalašvuoda ulbmil.
2. Oahppit eai galgga giela ja čearddalaš eavttuid vuodul sirrejuvvot, baicce galgá pedagogalaš organiseren leat nu ahte mánát šaddet guovttegielalašdoaimbin.
3. Buot bargit galget leat guovttegielalaččat.
4. Oahpahusa galgá sáhttit čadahit sihke sámegillii ja dárogillii, galgá dattege leat eanaš sámegillii.
5. Ressursaid galgá sáhttit geavahit earaláhkái - dan ektui go mo dál lea go leat bálddalasluohkát.
6. Nannet bargiid kulturáddejumi, kulturmáhtu ja guovttegielalaš pedagogihka máhtu.
7. Oahppiin galgá leat vejolašvuolta čadahit eksámena sihke sámegiela ja dárogielas vuosttasgiellan.

4.3. Gielddalaš hálddahus

Oasseulbmil 3: Sámegielhállit galget sáhttit áššemeannudeami čadahit goappašiid gillii. Ovttagielalaš dárogielagat galget šaddat njálmmaláččat guovttegielalažžan, ja sámegiella galgá leat hálddahusgiellan.

Doaimmat dán hárrái:

1. Bargit galget oažžut sámegieloahpu, vai máhttigohtet áššemeannudeami čadahit sámegillii ja geavahit sámegiela bargodilis.
Gieldda áššemeannudeaddjit galget dás rájes čállit ášši bajilčállaga ja mearrádusevttohusa sihke sámegillii ja dárogillii. Sii sáhttet veahki viežžat gieldda giellabargiin dárbbu mielde.
2. Giellabargit galget vuosttažettiin bagadit, neavvut ja oahpahit áššemeannudeaddjiid ja eará bargiid.

4.4 Gielddaássit mudui

~~-----~~ Oasseulbmil 4. Jus galggaš juksat váldoulbmila - guovtgiejalalaš gielda - ferte servodat muduige leat guovtgiejalalaš.

Doaibmabijut:

1. Ávžžuhit ášahusaid ja fitnodagaid, sihke priváhta ja almmolaš, geavahit sámegeiela nu ollu go vejolaš, ee. galbadeami ja diehtujuohkima bokte. Gielda sáhtta fállat gielalaš veahki.
2. Ávžžuhit sámegeielnama/-namahusa bidjat ovddimussii galbbain.
3. Bargat dainna ulbmiliin ahte geainnut ja ássanguovllut ožžot sámegeielnamaid.
4. Fállat sámegeielkursaid maiddá gieldda ássiide muiduige ja priváhta fitnodagaide. Dát kursat galget leat nuvtta earret almmolaš ášahusaide mat mákset kursadivada.
5. Čujuhit almmolaš ášahusaide makkár ulbmilat Kárášjoga gielddas leat ja čujuhit dáid ášahusaid ovddasvástádusa sihke sámelága giellanjuolggadusaid hárrái ja gieldda ulbmiliid hárrái.
6. Movttiidahttit váhnemiid geavahit eanet sámegeiela ruovttus. Čilget manne lea nu dehálaš ahte mánat ohppet sámegeiela. Dán sáhtta dearvvasvuodadikšubálvalus dahkat juo dalle go boahká áhpehemiid dárkkástussii.
7. Ásahit sámi giellabálkkašumi mii addo ovttaskasolbmuide ja fitnodagaide mat leat erenoamáš láhkai ovddidan sámegeiela.

5. LOAHPAHEAPMI

Plána galgá leat bajit dási plánan mo čadahit gieldda guovtgiejalalaš politihka ja dahkkot oassin gieldda guhkesáigepláanas.

Kárášjohka, 24.10.97

Petter Henriksen
skuvlahoavda

Nils Ingvald Somby
lahttu

Kjell Østmo
lahttu

Randi R. Balto
lahttu

Amund Nergård
čálli

